

Εθνικών και Καποδιστριακών Πανεπιστημίων Αθηνών

Η Ελληνική Επανάσταση στην Εποχή των Επαναστάσεων (1776-1848) Επαναξιολογήσεις και Συγκρίσεις

Διεθνές Συνέδριο: Αθήνα, 20-21 Μαρτίου 2020
Κεντρικό Κτήριο Ε.Κ.Π.Α.

ΠΡΩΤΗ ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ

Η επέτειος των διακοσίων χρόνων από την έναρξη της Ελληνικής Επανάστασης (1821-2021) προσφέρει την αφορμή για να στραφούμε και να επανεξετάσουμε πολλά από τα ζητήματα που ανακύπτουν και διχάζουν στην κρίσιμη περίοδο πολιτικής και κοινωνικής αναταραχής και ιδεολογικών αλλαγών που έχει αποκρυσταλλωθεί στην Δυτική ιστοριογραφία ως «Εποχή των Επαναστάσεων», και που εκτείνεται από το 1776 έως το 1848. Η Ελληνική Επανάσταση ήταν ένα καθοριστικής σημασίας γεγονός κατά την περίοδο της καταστολής που ακολούθησε την ήττα της Γαλλικής Επανάστασης το 1815. Σηματοδότησε την πρωιμότερη έκφραση της ελπίδας για την ελευθερία που θα πυροδοτούσε μια διαδικασία αναβίωσης και μεταλαμπάδευσης των φιλελεύθερων ιδεών σε παγκόσμια κλίμακα. Η επαναξιολόγηση της ελληνικής επαναστατικής εμπειρίας και η σύγκρισή της με άλλα επαναστατικά κινήματα ανά την Ευρώπη εκείνης της περιόδου αναδεικνύει τις όψεις του επαναστατικού φαινομένου και του χαρακτήρα της «Εποχής των Επαναστάσεων», οι οποίες μπορούν να αποδειχθούν χρήσιμες και ενδεικτικές για την κατανόηση παράλληλων μορφών της συλλογικής κινητοποίησης και της αλλαγής σε παγκόσμια κλίμακα.

Διατύπωση στόχων: Ο Μάρτιος του 2021 θα σφραγίσει τη διακοσιοστή επέτειο από την έναρξη της Ελληνικής Επανάστασης, η οποία οδήγησε στην απελευθέρωση της Ελλάδας έπειτα από περισσότερα από τετρακόσια χρόνια οθωμανικής κυριαρχίας, και οδήγησε εν τέλει στη δημιουργία ενός σύγχρονου ελληνικού έθνους-κράτους το 1830. Η Ελλάδα αποτέλεσε το πρώτο μοντέρνο έθνος στη Νοτιοανατολική Ευρώπη και την Ανατολική Μεσόγειο, γενικότερα, που απέκτησε ανεξάρτητη κρατική υπόσταση και εθνική κυριαρχία, παρέχοντας ένα πρότυπο σε όλες τις άλλες εθνικές κοινότητες της περιοχής ώστε να οραματιστούν το δικό τους μέλλον. Για να υπογραμμίσει τη σπουδαιότητα αυτού του γεγονότος, το Εθνικών και Καποδιστριακών Πανεπιστημίων Αθηνών οργανώνει διεθνές συνέδριο με τη συμμετοχή παγκοσμίως διακεκριμένων ειδικών πάνω στο θέμα «Η Ελληνική Επανάσταση στην Εποχή των Επαναστάσεων», τον Μάρτιο 2020. Τα κείμενα των συμμετεχόντων στο συνέδριο θα αποτελέσουν τη βάση για τον συλλογικό τόμο που θα εκδοθεί το 2021 από τις εκδόσεις Routledge και θα αποτελέσει τη συμβολή του Πανεπιστημίου στον εορτασμό της επετείου.

Οι στόχοι του συνεδρίου είναι:

- Να επισημάνει τη διεθνή διάσταση της Ελληνικής Επανάστασης ως διεθνούς διπλωματικού φαινομένου και, κυρίως, ως γεγονότος που ανήκει εξ ολοκλήρου στην «Εποχή των Επαναστάσεων» [της Αμερικανικής (1776), της Γαλλικής (1789), καθώς και των εξεγέρσεων

που απαντούσαν στην καταστολή που ακολούθησε το Συνέδριο της Βιέννης (1815) και αυτών που ξέσπασαν κατά την ίδια περίοδο στη Λατινική Αμερική]·

- Να αναλύσει τις κοινωνικές αξιώσεις και προσδοκίες που προκλήθηκαν από τις παραπάνω επαναστάσεις, καθώς και αυτές που συνέβησαν στο Βασίλειο των Δύο Σικελιών και στην Ισπανία το 1820, στο Πεδεμόντιο το 1821 και στη Γαλλία και την Ευρώπη το 1830 και το 1848, σε σύνδεση πάντοτε με την Ελληνική Επανάσταση του 1821·
- Να αποκωδικοποιήσει τα μηνύματα εθνικισμού σε κάθε περίπτωση που, ως θεμελιώδης και δυναμική νεοτερική ιδεολογία, συνδέθηκε —κυρίως μέσω της σύνταξης των συνταγματικών κειμένων της περιόδου— τόσο με τον φιλελευθερισμό όσο και με τις πνευματικές αναζητήσεις του Διαφωτισμού που αποτέλεσαν την αφετηρία του·
- Να συγκρίνει τις ευαισθησίες και τις αντιδράσεις απέναντι στα επαναστατικά γεγονότα στην Ελλάδα και αλλού στη διεθνή φιλελεύθερη κοινή γνώμη και τις ιδεολογικές τους συνέπειες·
- Να εντοπίζει τις απηχήσεις (legacies) που αποτέλεσαν άμεσα ή έμμεσα προϊόντα των επαναστατικών κινήματων, την ιδιαίτερη σύνδεσή τους με την Ελληνική Επανάσταση και τον αντίκτυπό τους στην πολιτική σκέψη και πράξη ευρύτερα·
- Να συγκρίνει την Ελληνική Επανάσταση με προγενέστερες εξεγέρσεις στα Βαλκάνια με την προοπτική να εξερευνήσει τον βαθμό στον οποίο η ελληνική περίπτωση αποτέλεσε πρότυπο για τα επαναστατικά και ιδεολογικά κινήματα που ανέκυψαν μεταξύ των άλλων λαών της Νοτιοανατολικής Ευρώπης και της λεκάνης της Μεσογείου κατά τον 19ο αιώνα·
- Να προχωρήσει σε επισκόπηση της οθωμανικής ιστοριογραφίας για την Ελληνική Επανάσταση, δεδομένου του γεγονότος ότι η ανάδειξη του ανεξάρτητου ελληνικού κράτους σηματοδότησε την αρχή της διάλυσης της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας.

Οργανωτική Επιτροπή:

Πρόεδρος της Επιτροπής:

Μελέτιος-Αθανάσιος Δημόπουλος, Πρύτανης του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών (Ε.Κ.Π.Α.)

Μέλη:

Νίκος Αλιβιζάτος, Ομότιμος Καθηγητής Συνταγματικού Δικαίου (Ε.Κ.Π.Α.), **Νάσια Γιακωβάκη**, Επίκουρη Καθηγήτρια Ιστορίας (Ε.Κ.Π.Α.), **Μαρία Ευθυμίου**, Καθηγήτρια Ιστορίας (Ε.Κ.Π.Α.), **Άννα Καρακατσούλη**, Αναπληρώτρια Καθηγήτρια Ευρωπαϊκής Ιστορίας (Ε.Κ.Π.Α.), **Βαγγέλης Καραμανωλάκης**, Αναπληρωτής Καθηγητής Ιστορίας (Ε.Κ.Π.Α.), **Όλγα Κατσιαρδή-Hering**, Ομότιμη Καθηγήτρια Ιστορίας (Ε.Κ.Π.Α.), **Πασχάλης Κιτρομηλίδης**, Ομότιμος Καθηγητής Πολιτικών Επιστημών (Ε.Κ.Π.Α.), **Παρασκευάς Κονόρτας**, Αναπληρωτής Καθηγητής Οθωμανικής Ιστορίας (Ε.Κ.Π.Α.), **Αναστασία Παπαδία-Λάλα**, Καθηγήτρια Ιστορίας (Ε.Κ.Π.Α.), **Ευάνθης Χατζηβασιλείου**, Καθηγητής Σύγχρονης Ιστορίας (Ε.Κ.Π.Α.)